

**UNIVERSITAT DE LLEIDA
FACULTAT DE DRET I ECONOMIA
PLA 2000**

CURS ACADÈMIC 2006 - 2007

ENSENYAMENT: CIÈNCIES EMPRESARIALS

**ASSIGNATURA: ORGANITZACIÓ I ADMINISTRACIÓ D'EMPRESES I
(Codi 30004)**

PROFESSOR/A: BLANCA ESCARDÍBUL FERRÀ/J. MANUEL ALONSO MARTÍNEZ

**CURS: 1r   CRÈDITS: 9   TIPUS: TRONCAL
QUADRIMESTRE: Anual**

1. L'ASSIGNATURA EN EL CONJUNT DEL PLA D'ESTUDIS

Aquesta assignatura es troba ubicada en el primer curs dels Estudis d'Empresarials, segon curs dels Estudis de Doble Titulació i com a complement de formació a Ciències del treball.

És per tant una assignatura introductòria que pretén donar a l'estudiant una visió global de l'empresa tant des de la seva vessant interna (les seves forces i debilitats) com externa (amenaces i oportunitats de l'entorn).

Aquesta assignatura construeix sobre els coneixements obtinguts en les altres assignatures del pla d'estudis, especialment la Direcció Financera, la Direcció Comercial, la Comptabilitat i també la Sociologia de l'empresa.

Per tant, pensem que hi ha d'haver un contacte estret de l'àrea d'organització amb les àrees funcionals: Economia Financera i Comptabilitat, i Comercialització i Investigació de mercats sense perjudici de l'autonomia científica i acadèmica d'aquestes.

2. OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA

El curs Organització i Administració d'Empreses I que us presentem és una introducció a l'Economia de l'Empresa, pensant en l'empresa com a organització, enfocament modern i de gran preponderància internacional en l'actualitat.

L'economia de l'empresa és una ciència social que utilitza tant els fonaments de l'anàlisi econòmic com els que sustenten l'estudi del "comportament administratiu", per a explicar la naturalesa, estructura i comportament de l'objecte material, que no és un altre que l'empresa i, conseqüentment, l'empresari que la personalitza funcionalment, de manera que es conegui com assoleix el seu equilibri econòmic o la seva eficiència en el mercat en què desenvolupa les activitats econòmiques.

Els objectius de l'assignatura són:

- ✓ Estudiar la realitat econòmica de les organitzacions que es defineixen com a empreses, i intenta explicar científicament les seves activitats i funcions, tant des de la perspectiva de la seva estructura interna i de les actituds dels elements que les componen, com des de l'òptica de les relacions que mantenen amb el seu entorn o amb els agents econòmics i socials que l'integren.
- ✓ Analitzar a la direcció general que li correspon, entre altres activitats, coordinar la tasca de totes les àrees funcionals perquè l'empresa assoleixi els seus objectius. Al mateix temps, les disciplines funcionals requereixen coneixements d'administració i gestió, així com de l'organització en què s'integren.
- ✓ Posar en pràctica els mètodes i tècniques per a la presa de decisions de l'empresa, posant especial èmfasi en la formulació de l'estratègia, al coneixement dels diferents tipus de mercats en el que operen les empreses i com funciona cada àrea funcional de l'empresa.
- ✓ Aprofundir en els coneixements de gestió empresarial per arribar a una perspectiva pragmàtica d'anàlisi i resolució dels problemes funcionals principals que poden sorgir en la direcció d'una empresa.
- ✓ Desenvolupar en l'alumne la capacitat del treball en equip.

3. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES DE L'ASSIGNATURA

- ✓ Habilitat per a captar problemes empresarials i interès per plantejar una solució.
- ✓ Habilitat per a transferir el coneixement acadèmic a les diferents situacions existents de l'empresa mitjançant l'estudi de casos reals d'empreses.
- ✓ Saber identificar i manejar com usuari bases bibliogràfiques informatitzades d'índole empresarial.
- ✓ Saber buscar documentació en una biblioteca o hemeroteca científica per a poder fer el treball específic d'aquesta assignatura.
- ✓ Saber treballar en grup.

4. CONTINGUTS

El programa d'aquesta assignatura s'articula en sis parts. Cada part està lligada amb la següent configurant, al final del programa, un tot.

En la primera (fonaments d'Economia de l'Empresa), trobareu els conceptes bàsics d'aquesta assignatura com, per exemple: empresa, empresari i la Ciència que engloba a aquesta assignatura que és l'Economia de l'empresa. **En la segona** part (l'entorn), veureu com l'empresa estudiada en la primera part no està aïllada sinó que depèn de l'entorn. Per tant, haureu d'analitzar tot allò que és aliè a l'empresa i que li afecta, és a dir, detectareu les amenaces i les oportunitats que es deriven d'aquest entorn, així com, les fortaleses i les debilitats de l'empresa. Per tant l'empresa no és quelcom aïllat sinó que forma part d'un entorn. **En la tercera** part, justifiarem el per què de l'existència de les empreses i el seu paper en la societat i veurem que són necessàries bàsicament per a produir béns i/o per a oferir serveis. **En la quarta** (configuracions estructurals) analitzarem els diferents mercats on les empreses poden vendre els seus productes i/o oferir els seus serveis i les estratègies que utilitzen per a aconseguir els seus objectius. **En la cinquena** part (funcionament de l'empresa), aprofundirem en les distintes àrees de l'empresa i el paper que juga cadascuna d'elles pel aconseguir el bon funcionament de l'empresa i en **la sisena i última part**, ens plantejarem per què unes empreses sobreviuen mentre que d'altres fan fallida.

PRIMERA PART: FONAMENTS D'ECONOMIA DE L'EMPRESA

- 1. L'EMPRESA COM A REALITAT: INTRODUCCIÓ CONCEPTUAL**
  - 1.1 L'EMPRESA COM A REALITAT: ORIENTACIONS CONCEPTUALS
  - 1.2 L'EMPRESA I LA SEVA EVOLUCIÓ COM A ÒRGAN DEL SISTEMA ECONÒMIC
  - 1.3 FUNCIONS DE L'EMPRESA EN L'ECONOMIA DE MERCAT
  - 1.4 ELS ELEMENTS DE L'EMPRESA
- 2. CONCEPTE D'EMPRESA**
  - 2.1 DIMENSIONS CONCEPTUALS DE L'EMPRESA
  - 2.2 L'EMPRESA COM A SISTEMA: ANÀLISI DELS SISTEMES EMPRESARIALS
  - 2.3 CONCEPTE D'EMPRESA COM A ORGANITZACIÓ
- 3. L'EMPRESA I EL SISTEMA ECONÒMIC**
  - 3.1 L'EMPRESA COM A REALITAT SOCIOECONÒMICA
  - 3.2 FUNCIONS DE L'EMPRESA
  - 3.3 EL PAPER DEL BENEFICI
- 4. L'EMPRESA I L'EMPRESARI**
  - 4.1 LA CONCEPCIÓ CLÀSSICA DE L'EMPRESARI
  - 4.2 LA FIGURA DE L'EMPRESARI EN L'ACTUALITAT
  - 4.3 L'EMPRESARI I L'HORITZÓ ECONÒMIC
  - 4.4 INNOVACIÓ, LIDERATGE I ACTITUD ESTRATÈGICA
- 5. L'ECONOMIA DE L'EMPRESA COM A CIÈNCIA**
  - 5.1 L'ECONOMIA DE L'EMPRESA COM A BRANCA DEL SABER
  - 5.2 EL CONTINGUT DE L'ECONOMIA DE L'EMPRESA
  - 5.3 LA FORMACIÓ HISTÒRICA DE L'ECONOMIA DE L'EMPRESA
  - 5.4 L'ECONOMIA DE L'EMPRESA I ELS SEUS MÈTODES

SEGONA PART: L'EMPRESA I EL SEU ENTORN ECONÒMIC

- 6. L'EMPRESA I L'ENTORN**
  - 6.1 CONCEPTE I NATURALESA DE L'ENTORN
  - 6.2 FACTORS D'ENTORN I LA SEVA INFLUÈNCIA EN L'EMPRESA
  - 6.3 LA RESPOSTA DE L'EMPRESA: LA DIRECCIÓ ESTRATÈGICA
  - 6.4 RESPONSABILITAT SOCIAL DE L'EMPRESA
- 7. LA COMPETITIVITAT DE L'EMPRESA**
  - 7.1 CONCEPTE DE COMPETITIVITAT
  - 7.2 ANÀLISI DE LA COMPETITIVITAT DE L'EMPRESA
  - 7.3 MESURA DE LA COMPETITIVITAT DE L'EMPRESA
- 8. L'EMPRESA I LA INFORMACIÓ ECONÒMICA**
  - 8.1 CONCEPTE I CLASSES D'INFORMACIÓ ECONÒMICA
  - 8.2 EL SISTEMA D'INFORMACIÓ DE L'EMPRESA
  - 8.3 LA INFORMACIÓ FINANCERA: ELS COMPTES ANUALS
  - 8.4. LA INFORMACIÓ SOCIAL: EL BALANÇ O INFORME SOCIAL

TERCERA PART: PRODUCCIÓ I MERCAT

- 9. OFERTA, DEMANDA I PREU EN EL MERCAT**
  - 9.1 COMPORTAMENT DEL CONSUMIDOR I DEMANDA
  - 9.2 DETERMINANTS DE LA DEMANDA I CORBA DE DEMANDA
  - 9.3 MESURES DE RESPOSTA DE LA DEMANDA: ELASTICITAT DE LA DEMANDA
  - 9.4 LA CORBA D'OFERTA. ELASTICITAT DE L'OFERTA
  - 9.5 FORMACIÓ DEL PREU EN EL MERCAT

- 10. L'EMPRESA COM A UNITAT DE PRODUCCIÓ**
- 10.1 LA PRODUCCIÓ COM A ACTIVITAT: SENTIT TÈCNIC I SENTIT ECONÒMIC
  - 10.2 ELS FACTORS DE LA PRODUCCIÓ
  - 10.3 LA UNITAT DE PRODUCCIÓ: L'EXPLOTACIÓ I L'EMPRESA
  - 10.4 CLASSIFICACIÓ DELS PROCESSOS PRODUCTIUS.

- 11. TEORIA DE LA UNITAT DE PRODUCCIÓ**
- 11.1 LA FUNCIÓ DE PRODUCCIÓ
  - 11.2 LA SUSTITUIBILITAT I COMPLEMENTARIETAT DELS FACTORS. PRODUCTIVITAT MITJANA I MARGINAL
  - 11.3 PRODUCTIVITAT I COSTOS
  - 11.4 PREUS, COSTOS I DETERMINACIÓ DEL VOLUM D'OFERTA
  - 11.5 ADAPTACIÓ DE L'EMPRESA A LLARG TERMINI

QUARTA PART: LES CONFIGURACIONS ESTRUCTURALS

- 12. ESTRUCTURES DE MERCAT I COMPETÈNCIA**
- 12.1 INTRODUCCIÓ ALS TIPUS DE COMPETÈNCIA
  - 12.2 LA COMPETÈNCIA PERFECTA
  - 12.3 LA COMPETÈNCIA IMPERFECTA
    - 12.3.1 LA COMPETÈNCIA MONOPOLÍSTICA
    - 12.3.2 L'OLIGOPOLI
    - 12.3.3 EL DUOPOLI
  - 12.4 EL MONOPOLI I EL MONOPSONI
- 13. FORMES I CLASSES D'EMPRESES**
- 13.1 LES FORMES EMPRESARIALS
  - 13.2 LA CLASSIFICACIÓ EMPRESARIAL: CRITERIS ECONÒMICS
  - 13.3. CLASSIFICACIÓ EMPRESARIAL: CRITERIS JURÍDICS
  - 13.4. CLASSIFICACIÓ EMPRESARIAL: CRITERIS ORGANITZATIUS
- 14. ESTRUCTURA DE PROPIETAT DE L'EMPRESA**
- 14.1 SEPARACIÓ DE PROPIETAT I CONTROL
  - 14.2 CONCEPTE D'ESTRUCTURA DE PROPIETAT: GRUPS DE PROPIETAT
  - 14.3 CLASSES PRINCIPALS DE CONTROL DE L'EMPRESA
  - 14.4 L'ESTRUCTURA DE GRUP EMPRESARIAL
- 15. VOLUM, CONCENTRACIÓ I CREIXEMENT DE L'EMPRESA**
- 15.1 LA IMPORTÀNCIA DEL VOLUM DE L'EMPRESA: FACTORS EXPLICATIUS
  - 15.2 LA MESURA DEL VOLUM DE L'EMPRESA
  - 15.3 ENFOCAMENTS TEÒRICS SOBRE L'EXISTÈNCIA D'UNA DIMENSIÓ ÒPTIMA DE L'EMPRESA
  - 15.4 CONCENTRACIÓ ECONÒMICA: CONCEPTE I MESURES DEL GRAU DE CONCENTRACIÓ
  - 15.5 CONCEPTE, FORMES I MODALITATS DE CREIXEMENT DE L'EMPRESA
- 16. L'ESTRATÈGIA DE L'EMPRESA**
- 16.1. LA NECESITAT D'UNA ACTITUD ESTRATÈGICA: EL CONCEPTE D'ESTRATÈGIA
  - 16.2. ELS ELEMENTS DE L'ESTRATÈGIA EMPRESARIAL
  - 16.3. ELS NIVELLS DE L'ESTRATÈGIA
  - 16.4. TIPUS D'ESTRATÈGIA
- 17. EL PROCÉS DE FORMULACIÓ DE L'ESTRATÈGIA DE L'EMPRESA**
- 17.1 INTRODUCCIÓ
  - 17.2 EL PROCÉS DE FORMULACIÓ DE L'ESTRATÈGIA
  - 17.3 EL DIAGNÒSTIC ESTRATÈGIC
  - 17.4 ELEMENTS D'ANÀLISI PER A LA FORMULACIÓ DE L'ESTRATÈGIA

18. LES ALIANCES ESTRATÈGIQUES

- 18.1. DEFINICIÓ DE L'ESTRATÈGIA D'ALIANÇA O COOPERACIÓ ENTRE EMPRESES
- 18.2. MOTIUS ESPECÍFICS PER A ESTABLIR UNA ESTRATÈGIA DE COOPERACIÓ
- 18.3. AVANTATGES I INCONVENIENTS MÉS DESTACABLES DE LA COOPERACIÓ
- 18.4. TIPUS D'ALIANCES

CINQUENA PART: FUNCIONAMENT DE L'EMPRESA

19. EL SISTEMA DE DIRECCIÓ DE L'EMPRESA

- 19.1 CONCEPTE I ESTRUCTURA DEL SISTEMA DE DIRECCIÓ
- 19.2 MISSIÓ, OBJECTIUS I FITES DE L'EMPRESA
- 19.3 EL PROCÉS DE DIRECCIÓ DE L'EMPRESA
- 19.4 EFICIÈNCIA DIRECTIVA I DIRECCIÓ PER A OBJECTIUS

20. INTRODUCCIÓ A LES DECISIONS EMPRESARIALS

- 20.1 CONCEPTE I ESTRUCTURA DEL SISTEMA DE DECISIÓ
- 20.2 CLASSES DE SITUACIONS DE DECISIÓ. ENFOCAMENTS DE DECISIÓ
- 20.3 CRITERIS BÀSICS DE DECISIÓ EN SITUACIONS DE PREVISIÓ PERFECTA I DE RISC
- 20.4 CRITERIS BÀSICS DE DECISIÓ EN SITUACIONS D' INCERTESA I DE COMPETÈNCIA
- 20.5 LES REGLES DE DECISIÓ EN LA PRÀCTICA

21. EL SISTEMA HUMÀ DE L'EMPRESA

- 21.1 CONCEPTE I ESTRUCTURA DEL SISTEMA HUMÀ
- 21.2 EL COMPORTAMENT HUMÀ
- 21.3 LA MOTIVACIÓ
- 21.4 DIRECCIÓ I POLÍTICA DE PERSONAL

22. EL SISTEMA CULTURAL I EL SISTEMA POLÍTIC DE L'EMPRESA: CULTURA I PODER

- 22.1 CONCEPTE DE CULTURA ORGANITZATIVA
- 22.2 ESTRUCTURA I FUNCIÓ DEL SISTEMA CULTURAL DE L'EMPRESA
- 22.3 CONCEPTE DE PODER I LES SEVES CLASSES
- 22.4 ESTRUCTURA I FUNCIÓ DEL SISTEMA POLÍTIC DE L'EMPRESA

SISENA PART: PERMANÈNCIA I DESAPARICIÓ DE L'EMPRESA

23. L'EMPRESA I EL FUTUR

- 23.1 CANVI EN LA DIRECCIÓ I ADMINISTRACIÓ DE L'EMPRESA
- 23.2 COMPLIMENT DE L'OBJECTIU SOCIAL I EXTINCIÓ DE L'ACTIVITAT
- 23.3 L'EMPRESA EN DIFICULTAT: LA SUSPENSIÓ DE PAGAMENTS
- 23.4 LA INVIABILITAT DE L'EMPRESA: LA FALLIDA

5. ACTIVITATS QUE ES DESENVOLUPARAN EN L'ASSIGNATURA

Una bona forma d'enfocar l'estudi d'aquesta assignatura és la següent:

- ✓ Seguir les explicacions realitzades pel professor i anar configurant els vostres **apunts**. Es recomana que us llegiu cada setmana els vostres apunts i us aneu fent resums per tal de fer èmfasi en els conceptes fonamentals que s'han de comprendre i retenir. A continuació, s'ha de procedir a fer una lectura comprensiva de les **publicacions** que us farem arribar.
- ✓ Al finalitzar l'estudi dels temes, es recomana fer els corresponents **exercicis** proposats. Alguns exercicis seran resolts pels professors i d'altres els treballareu i resoldreu vosaltres per tal d'assolir els conceptes explicats a classe.

- ✓ Relacionar els continguts teòrics que s'han après amb el món real. Per això, és recomanable realitzar les activitats proposades amb aquesta finalitat com **participar en els debats** proposats i realitzar **un treball** que s'haurà de lliurar abans de finalitzar el curs.

En qualsevol cas, es aconsellable que realitzeu **consultes bibliogràfiques** amb l'objectiu d'acostumar-vos a fer front a la resolució de problemes de forma individual, així com que realitzeu diverses recerques a través de la navegació a Internet, tot i que sempre tindreu a la vostra disposició al professor per a qualsevol dubte, consulta o aclariment.

En resum:

- ✓ Classes teòriques i de participació.
- ✓ Debats sobre articles d'actualitat relacionats amb el tema.
- ✓ Exercicis resolts i proposats per a la seva resolució per part de l'alumne.
- ✓ Activitats realitzades pels alumnes a l'aula sobre el tema que s'estigui tractant a cada moment.
- ✓ Lliurament d'un treball per part de l'alumne al finalitzar el curs acadèmic.

6. TEMPORALITZACIÓ DE LES ACTIVITATS

El professor notificarà a classe amb la suficient antelació les activitats que hauran de ser realitzades pels alumnes per tal que puguin ser lliurades en el terminis establerts.

Pel curs acadèmic 2006/2007, les dates dels lliuraments de les activitats proposades seran les següents:

- ✓ El capítol 5 s'haurà de lliurar la setmana del 11 al 15 de desembre de 2006.
- ✓ El capítol 13 i el treball final s'haurà de lliurar el dia de l'examen de juny (7 de juny de 2007).
- ✓ Els exercicis i altres activitat s'aniran notificant al llarg del curs el moment del seu lliurament.

7. AVALUACIÓ

El curs d'Organització i Administració d'Empreses I serà avaluat mitjançant:

- ✓ un examen parcial, on es pot alliberar matèria (pràcticament la meitat dels temes d'aquesta assignatura). Aquests examen tindrà lloc el dia 17 de gener de 2007.
- ✓ un altre final al juny que tindrà lloc el dia 7 de juny de 2007 i
- ✓ un al setembre.
- ✓ També es tindrà en compte la nota obtinguda en els exercicis que hàgiu lliurat, el resum dels dos capítols del programa (el 5 i el 13) i la nota obtinguda en el treball.

Els passos que heu de seguir per a superar l'assignatura es resumeix a continuació:

- ✓ El fet de poder assistir a classe us permet anar avançant progressivament en l'estudi, treball i assimilació dels continguts d'aquesta assignatura i contribueix a arribar, d'una forma més amena, a l'assoliment final d'uns bons coneixements.
- ✓ A classe s'aniran fent exercicis i casos pràctics que us permetran ponderar el grau d'assimilació dels continguts que aneu treballant mitjançant l'activitat, i alhora pot posar de relleu dubtes que amb l'estudi individual haurien passat inadvertits.
- ✓ Haureu de lliurar exercicis, resum de capítols i un treball al llarg del curs. La nota obtinguda es tindrà present CONJUNTAMENT amb la nota de l'examen final de les convocatòries oficials de juny i setembre.

Altres aspectes a tenir present a l'hora de fer l'examen:

- ✓ A l'examen només es podrà portar el bolígraf, la calculadora i el programa acadèmic.
- ✓ No es poden portar ni mòbils ni els apunts o qualsevol material amb els continguts del programa.
- ✓ Tothom ha de tenir, els dies de l'examen, la seva calculadora i el seu programa no us els podreu intercanviar ni deixar.
- ✓ Qualsevol persona que copii pel sistema que sigui obtindrà directament la qualificació de suspens.

8. MATERIALS

✓ **Bibliografia bàsica**

AGUIRRE DE MENA, J.M.; ANDRÉS REINA, M.P.; RODRÍGUEZ RODRÍGUEZ, J. Y TOUS ZAMORA, D. (2000): *Dirección y gestión de personal*. Ed. Pirámide.

BUENO CAMPOS, E. (1993): *Curso básico de economía de la empresa: un enfoque de organización*. Madrid. Ediciones Pirámide. Cuarta edición.

BUENO CAMPOS, E.; CRUZ ROCHE, I.; DURÁN HERRERA, J. O. (1996): *Economía de la empresa: análisis de las decisiones empresariales*. Madrid. Ediciones Pirámide. Quinceava edición.

CASTILLO CLAVERO, A.M., [DIR] (2003). *Introducción a la economía y administración de empresas*. Editorial Pirámide, Madrid.

CLAVER CORTES, E.; LLOPIS TAVERNER, J.; LLORET LLINARES, M.; MOLINA MANCHÓN, H. (1996): *Manual de administración de empresas*. Madrid. Editorial Cívitas. Tercera Edición.

Díez de Castro, J., Redondo, C. (1996): *Administración de Empresas*. Pirámide, Madrid.

DIEZ DE CASTRO, E.; GALAN, J.L. y MARTÍN, E. (1995): *Introducción a la Economía de la Empresa*. Madrid. Editorial Pirámide. Primera edición.

PÉREZ GOROSTEGUI, E., (2002). *Introducción a la economía de la empresa*. Editorial Centro de Estudios Ramón Areces, Madrid.

TARRAGÓ SABATÉ, F. (1986): *Fundamentos de economía de la empresa*. Barcelona. Hispano Europea. Sexta edición.

✓ **Bibliografia complementaria**

AGUIRRE A.; CASTILLO, A. M^a y TOUS, D. (1991): *Administración de Empresas*. Málaga. Ediciones EDINFORD.

ARRUÑADA, B. (1990): *La Economía de la Empresa: un enfoque contractual*. Barcelona. Editorial Ariel. Primera edición.

BUENO CAMPOS, E. (1996): *Dirección estratégica de la empresa. Metodología, técnicas y casos*. Madrid. Ediciones Pirámide. Quinta edición.

FERNÁNDEZ PIRLA, J.M. (1981): *Economía y gestión de la empresa*. Madrid. Editorial I.C.E. Novena edición.

GARCÍA, J.; CASANUEVA, C.; GANAZA, J. D.; SÁNCHEZ, R.; y ALONSO, M.A. (1998): *Casos prácticos de economía de la empresa*. Madrid. Ediciones Pirámide. Primera edición.

GARCÍA ECHEVARRÍA, S. (1975): *Introducción a la Economía de la Empresa*. Madrid. Tomo I. Editorial I.C.E.

GIL ESTALLO, M.A.; GINER DE LA FUENTE, F.; MONZÓN GRAUPERA, J. y CELMA BENAIGES, M. D. (1996): *Como crear y hacer funcionar una empresa. Casos prácticos*. Madrid. Editorial E.S.I.C. Tercera edición.

GIL ESTALLO, M.A.; GINER DE LA FUENTE, F. (1997): *Como crear y hacer funcionar una empresa. Conceptos e instrumentos*. Madrid. Editorial E.S.I.C. Cuarta edición.

IDALBERTO CHIAVENATO (2000): *Administración de recursos humanos*. McGraw-Hill Interamericana.

KOONTZ, H. y WEIHRICH, H. (1990): *Administración*. México. Editorial McGraw-Hill. Décima edición. Capítulos. 6 y 8.

MENGUZZATO, M. y RENAU, J.J. (1995): *La dirección estratégica de la empresa. Un enfoque innovador del management*. Barcelona. Editorial Ariel. Segunda reimpresión.

NAVAS LÓPEZ, J.E. y GUERRAS MARTÍN, L. A. (1996): *La dirección estratégica de la empresa. Teoría y aplicaciones*. Madrid. Editorial Civitas. Colección empresa. Primera edición.

PÉREZ GOROSTEGUI, E. (1996): *Economía de la Empresa (Introducción)*. Madrid. Editorial Centro de Estudios Ramón Areces. Quinta edición.

PÉREZ GOROSTEGUI, E. (1996): *Economía de la Empresa Aplicada*. Madrid. Editorial Pirámide. Quinta edición.

PÉREZ GOROSTEGUI, E. (1998): *Prácticas de administración de empresas*. Madrid. Editorial Pirámide. Primera edición.

SERRA RAMONEDA, A. (1986): *Sistema económico y empresa*. Barcelona. Editorial Ariel.

SUÁREZ SUÁREZ, A. S. (1992): *Diccionario de economía y administración de empresas*. Madrid. Editorial McGraw-Hill. Segunda edición.

SUÁREZ SUÁREZ, A. S.(1992): *Curso de introducción a la economía de la empresa*. Madrid. Editorial Pirámide. Quinta edición.

TARRAGÓ SABATÉ, F. (1992): *Elements bàsics d'Economia de l'Empresa. Economia i Empresa*. Vic. Editorial Eumo. Nº 3. Primera edició.

✓ **Pàgines web recomanades**

<http://www10.gencat.net/cidem/infoempresa/811.html>

<http://www.iaf.es/>

Dins d'aquesta adreça fer clic a: Emprender en Aragon

http://www.madrid.org/imade/promocion_empresarial/plan.htm

Objetivos del plan de empresas

Utilidad del plan de empresas

Estructura del plan de empresas

www2.bib.udl.es

www.terra.es

www.altavista.com

www.lycos.com

www.cnmv.es

www.avui.es

www.ya.com

www.elperiodico.es

www.lavanguardia.es

www.recoletos.es Dins d'aquesta adreça teniu:

www.expansiondirecto.com

www.expansionyempleo.com

www.google.com

Pàgines web de les empreses objecte d'estudi.